

Kształt ustawy Sprawiedliwy ROP

Olga Goitowska

Unia Metropolii Polskich

Leszek Świętalski

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej
Polskiej

Co mamy?

ROP obowiązkowy w EU na:

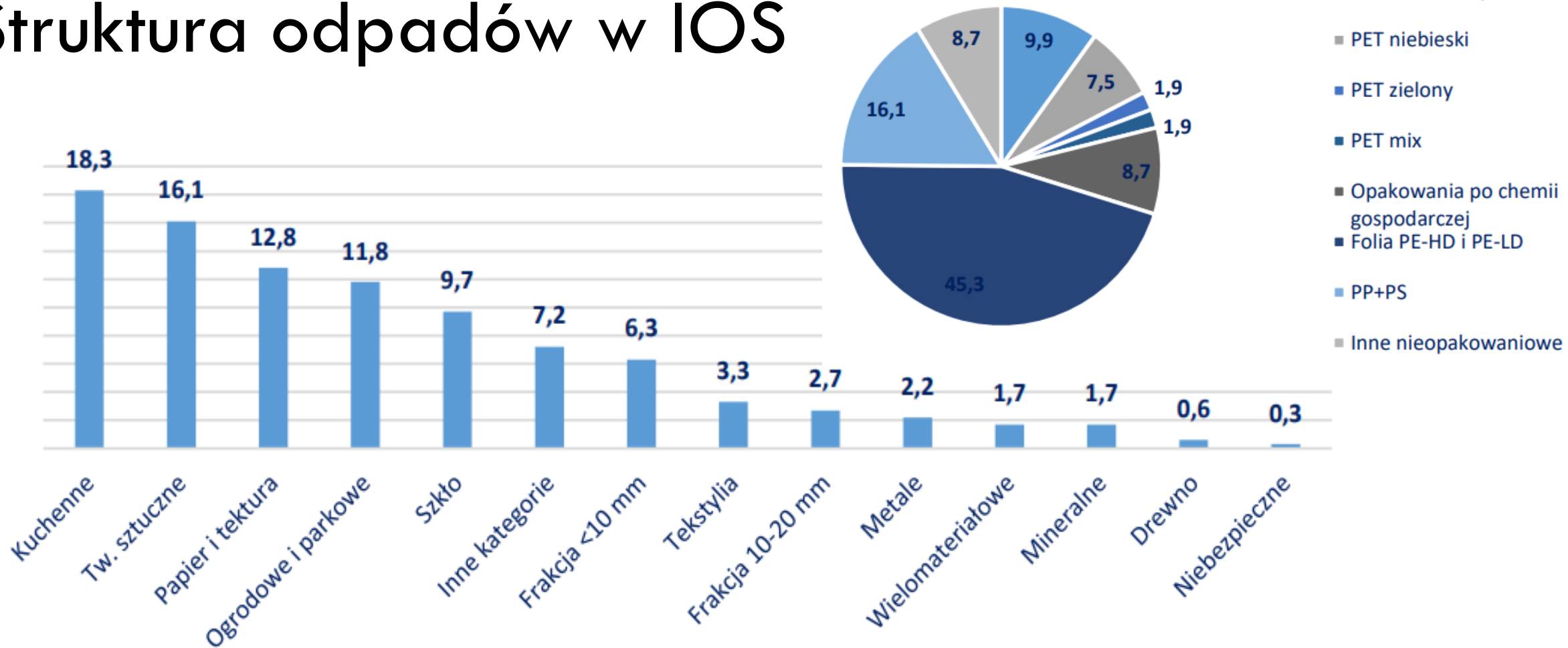
- **opakowania**
- ZEEE
- Baterie
- Tekstylia (niebawem)
- Meble (Francja, Portugalia)

- Prawie kaucję dla trzech cennych rodzajów opakowań stanowiących 1,5% odpadów komunalnych
- „Mały ROP” – system ponoszenia kosztów przez producentów w ramach DPR

Gdzie jesteśmy?

- 13 lat budowy i rozwoju gminnych systemów gospodarki odpadami finansowanego z kieszeni Polek i Polaków (instalacje, system odbioru i transportu, edukacja, obsługa administracyjna)
- Osiągamy ok. **38 %** recyklingu (2024) zaczynając od kilku %
- Realnie jesteśmy w stanie osiągnąć 45% recyklingu
- Maksymalnie 55%
- 65% jest nierealne.

Struktura odpadów w IOŚ

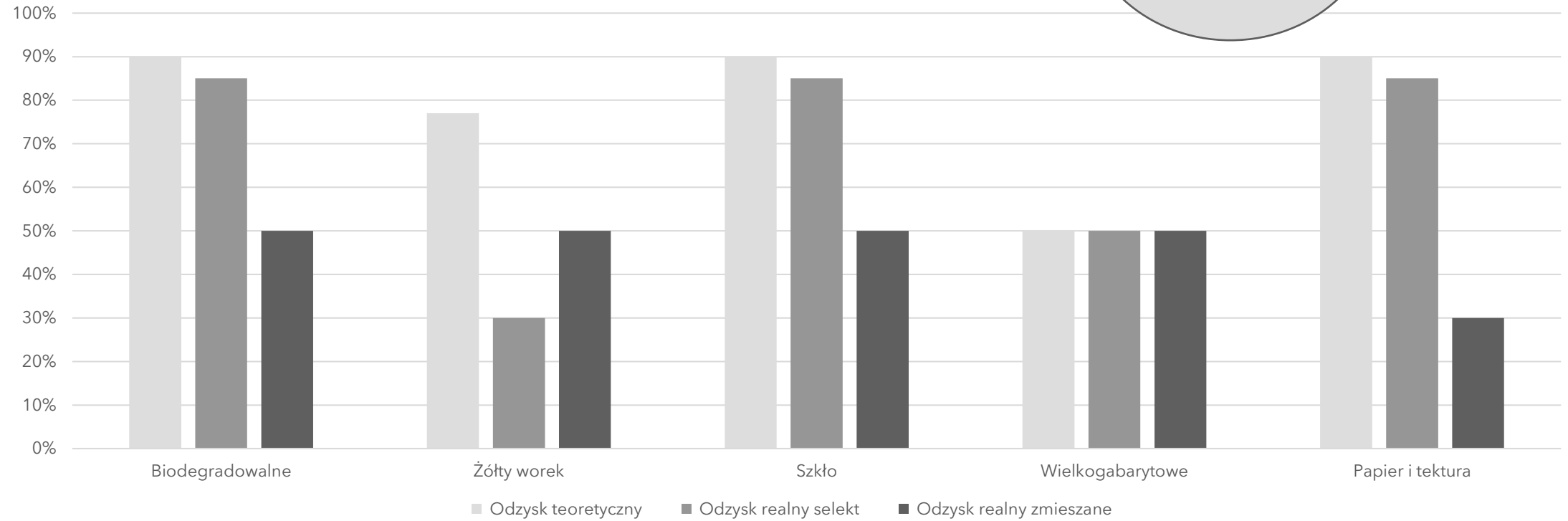

Średni skład morfologiczny OKZ przyjmowanych do Instalacji MBP, [%]

Potencjał a realia

65%

45%

Czego nie
mamy?

Pełnej implementacji Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów (art. 8a) dla odpadów opakowaniowych i produktów.

Termin transpozycji tej dyrektywy
upłynął 5 lipca 2020!

Termin na dostosowanie systemów ROP do
wymagań dyrektywy
upłynął 5 stycznia 2023!

Po co nam ROP?

„ROP to strategia ochrony środowiska mająca na celu zmniejszenie wpływu na środowisko poprzez nałożenie na wytwórcę odpowiedzialności przede wszystkim finansowej za całkowity **cykl życia produktu**, a w szczególności **za proces zbiórki, recykling oraz unieszkodliwianie**”.

Kto jest zanieczyszczającym?

DZIAŁAJ

DOWIEDZ SIĘ

POZNAJ NAS

WESP

Każdy wprowadzający (producent, importer, dystrybutor czy sprzedawca), powinien dbać o to:

- **aby ograniczać ilość odpadów opakowaniowych trafiających do obiegu**
- **a te, które zostały już do obiegu wprowadzone**
- **móc wykorzystać ponownie.**

Coca-Cola, Pepsi i Nestlé prowadzą w rankingu marek najbardziej zanieczyszczających środowisko w ciągu ostatnich 5 lat

Greenpeace Polska
15/11/2022 • czas czytania: 2 min

Plastik jednorazowego użytku marek Coca-Cola, Pepsi i Nestlé był najczęściej obecny wśród odpadów plastikowych znalezionych w środowisku, jakie udało się zebrać i zinwentaryzować w ciągu ostatnich pięciu lat. Tak wynika z najnowszego raportu „Branded” opublikowanego dzisiaj przez międzynarodową koalicję **Break Free From Plastic**, zrzeszającą około dwóch tysięcy organizacji, w tym Greenpeace, który pokazuje, jak **dobrowolne zobowiązania** w sprawie plastiku podjęte przez te międzynarodowe koncerny są całkowicie **nieskuteczne**.

Brak realizacji zasady „zanieczyszczający płaci”

Zgodnie z dyrektywą odpadową Unii Europejskiej, producenci produktów w opakowaniach powinni ponosić następujące koszty:

1. Koszty zbierania odpadów: Producenci są zobowiązani do pokrycia kosztów zbierania odpadów opakowaniowych;

2. Koszty transportu: Obejmuje to transport zebranych odpadów do miejsc, gdzie będą one przetwarzane lub recyklingowane

3. Koszty przetwarzania i recyklingu: Producenci muszą finansować procesy przetwarzania i recyklingu odpadów, aby zapewnić ich ponowne wykorzystanie lub bezpieczne usunięcie

4. Koszty edukacji i kampanii informacyjnych: Producenci powinni również partycypować w kosztach kampanii edukacyjnych, które mają na celu zwiększenie świadomości konsumentów na temat segregacji odpadów i recyklingu

5. Koszty administracyjne: Obejmuje to koszty związane z zarządzaniem systemem rozszerzonej odpowiedzialności producenta, w tym monitorowanie i raportowanie wyników

Implementacja tych mechanizmów ma na celu zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym.

... po uwzględnieniu dochodów z ponownego użycia, sprzedaży surowców wtórnych i nieodebranych kaucji.

Wina gminy, klienta, mieszkańca, instalacji, odbierających odpady ?

Zanieczyszczającym nie jest mieszkaniec gminy.

Zanieczyszczającym jest producent produktu w opakowaniu i to na jego obowiązkach skupiona winna być dyskusja na poziomie ROP.

Pojęcie sprawiedliwości w odpadach

Dwa oblicza sprawiedliwego ROP

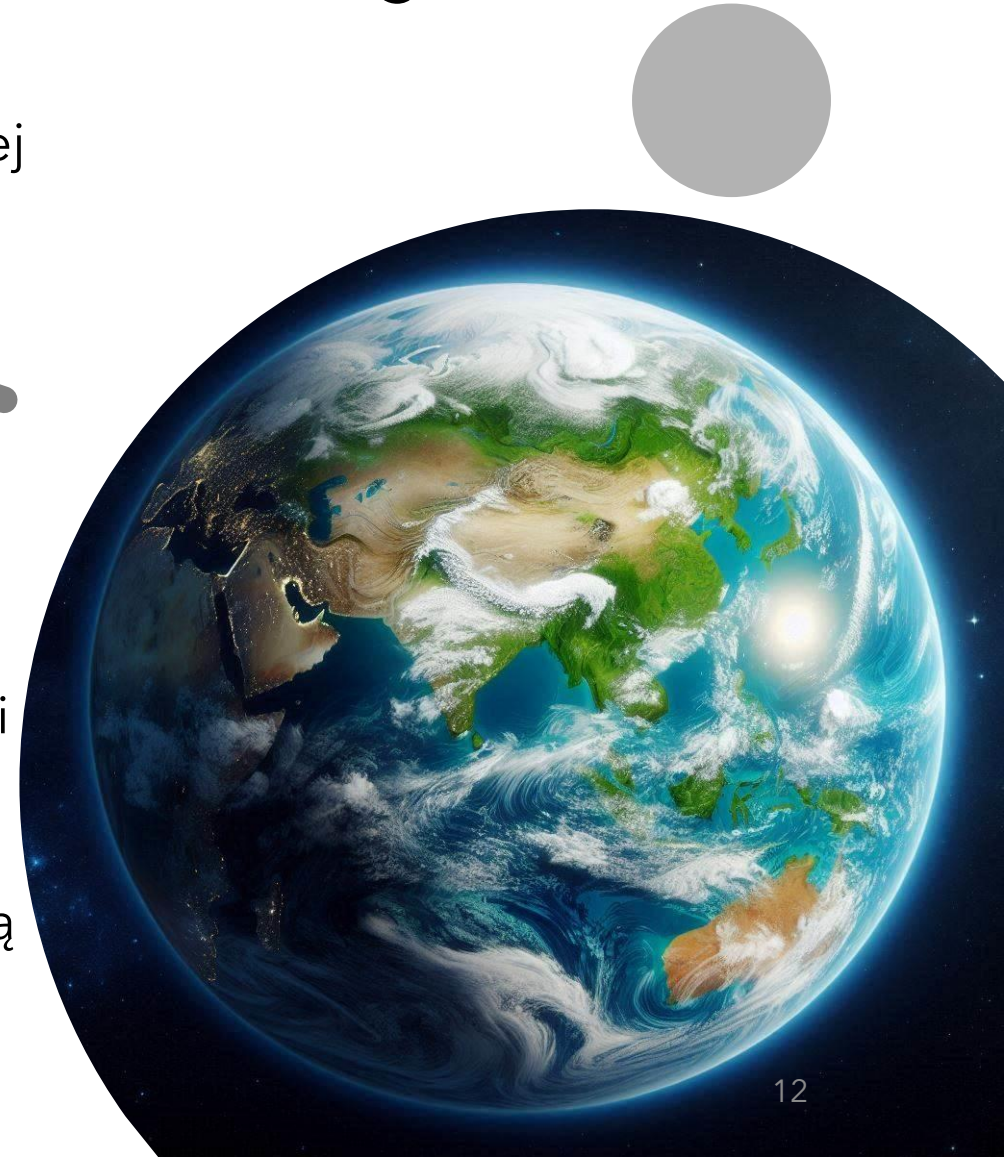
1. Zmniejszenie ilości odpadów: ROP zachęca producentów do projektowania produktów, które są bardziej trwałe, łatwiejsze do naprawy i recyklingu, co prowadzi do mniejszej ilości odpadów

2. Zwiększenie recyklingu: Systemy ROP promują selektywną zbiórkę i recykling odpadów, co zmniejsza ilość odpadów trafiających na składowiska i do spalarni

3. Oszczędność zasobów naturalnych: Dzięki recyklingowi i ponownemu wykorzystaniu materiałów, zmniejsza się zapotrzebowanie na surowce naturalne, co pomaga w ochronie zasobów naturalnych

4. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych: Recykling i ponowne wykorzystanie materiałów wymagają mniej energii niż produkcja nowych, co prowadzi do mniejszej emisji gazów cieplarnianych

5. Promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym: ROP wspiera model gospodarki, w którym produkty i materiały są utrzymywane w użyciu tak długo, jak to możliwe, co minimalizuje odpady i maksymalizuje wartość zasobów

Dwa oblicza sprawiedliwego ROP

Oblicze społeczne

- **Edukacja i świadomość ekologiczna:** ROP promuje edukację ekologiczną i zwiększa świadomość społeczeństwa na temat znaczenia recyklingu i odpowiedzialnego zarządzania odpadami.
- **Poprawa zdrowia publicznego:** Zmniejszenie ilości odpadów i lepsze zarządzanie nimi prowadzi do czystszych miast i mniejszej ilości zanieczyszczeń, w tym stosowanie „zdrowszych” opakowań
- **Oszczędności dla konsumentów:** Produkty zaprojektowane z myślą o trwałości i możliwości naprawy mogą być bardziej ekonomiczne dla konsumentów, ponieważ zmniejsza się potrzeba częstych zakupów nowych produktów.
- **Wzrost innowacyjności:** ROP stymuluje innowacje w projektowaniu produktów i procesach produkcyjnych, co może prowadzić do powstania bardziej zrównoważonych i efektywnych technologii.
- **Wzmocnienie lokalnych gospodarek:** Lokalne inicjatywy recyklingowe i zarządzania odpadami mogą wspierać rozwój lokalnych przedsiębiorstw i gospodarek
- **Niższe koszty utylizacji odpadów:** Dzięki skutecznemu zarządzaniu odpadami i recyklingowi, koszty związane z utylizacją odpadów mogą być niższe. To może przełożyć się na niższe opłaty za wywóz śmieci dla konsumentów.
- **Ekonomiczne produkty:** ROP może prowadzić do powstania bardziej ekonomicznych produktów, które są zaprojektowane z myślą o efektywności energetycznej i mniejszym zużyciu zasobów. To może obniżyć koszty eksploatacji, takie jak rachunki za energię.

Inicjatywa
Sprawiedliwy ROP

Jakie problemy systemowe są rozwiązane?

1

Stabilność wysokości opłat za gosp. odp. kom. ponoszonych przez mieszkańców.
Idealna sytuacja - obniżenie opłat.

2

Poprawa jakości selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych (i nie tylko).

3

Poprawa efektywności systemu - rozwój technologii wysortu, inwestycje w recykling.

4

Uzupełnienie obecnego systemu o brakujący element - partycypację ekonomiczną zanieczyszczających.

5

Utrzymanie transparentności oraz niezależności systemów gminnych od wpływów koncernów producenckich.

Podsumowanie

- ROP dotyczy ok. 30% odpadów
- ROP nie rozwiąże wszystkich problemów systemu odpadowego
- ROP nie może być przyczynkiem do rewolucji systemu odpadowego w Polsce
- ROP musi podporządkowywać obowiązki producentów pod cele krajowe
- ROP nie może być narzędziem legitymującym producentów do kontroli gmin i pozostałych uczestników systemu

Dziękuję!